

Trek ze uit de Vlaamse klei Realistisch groeiscenario voor het veldrijden

De beste zeven veldrijders op het WK mogen dan Vlamingen geweest zijn, dat betekent niet dat het cyclocross niet meer kan groeien in andere landen, schrijven WIM LAGAE en DAAM VAN REETH.

Cyclocross leeft in Vlaanderen. Niet alleen werd in Koksijde met 61.000 toeschouwers het publieksrecord gebroken, ook de kijkcijfers waren fenomenaal: anderhalf miljoen. Koksijde wordt nummer zeven in de lijst van best bekeken sportuitzendingen ooit. Alleen Koning Voetbal geraakte hoger in het lijstje. Ook de media raken maar niet uitgepraat. De stammetwist over de niet-verdeling van de bondspremie blijkt wereldschokkend nieuws. De Vlaamse uitvergroting staat in schril contrast met de internationale onverschilligheid voor de sport. Een WK met een volledig Belgische - Vlaamse - top zeven zal daar zeker geen verandering in brengen. Dreigt Vlaanderen na jarenlange dominantie het veldrijden te verstikken?

Nauwelijks vijftien jaar geleden kwamen in Vlaanderen vier veldritten op televisie: het WK, het BK, Overijse en Gavere. Eind jaren negentig trok de VRT de kaart van het veldrijden, op een moment dat het de voetbalrechten verloor en er zich met Sven Nys en Bart Wellens mediagenieke beloften aandienen. Sindsdien pikten ook de commerciële zenders hun graantje mee en groeide het aantal crossuitzendingen spectaculair, tot ruim dertig elke winter. De sneeuwbal was vertrokken. Langs het parcours verdrongen zich meer toeschouwers, wat de maatschappelijke relevantie verhoogde en nog meer media-aandacht met zich meebracht.

Groeiende mediabelangstelling resulteerde in meer geïnteresseerde teamsponsors. Vlaanderen telt tegenwoordig diverse professioneel goed georganiseerde veldritploegen: Telenet-Fidea, BKCP-Powerplus, Sunweb-Revor en Landbouwkrediet-KDL. Het getouwtrek rond Zdenek Stybar illustreerde dat Vlaamse merken ook in 'niet-Vlaamse' veldrijders investeren. Ook Vlaamse organisatoren zagen commerciële kansen. In tegenstelling tot het weg wielrennen zijn entreegelden een belangrijke inkomstenbron. De vele doortochten op het afgesloten parcours en de nabijheid van de renners leiden tot een hoge belevingswaarde en dito betalingsbereidheid bij de fans. Door de toegenomen inkomsten voldoet het veldrijden ook steeds beter aan de hogere verwachtingen en behoeften van fans. Koksijde 2012 vormt hierop het kroonstuk.

Kannibaal Vlaanderen

De Vlaamse veldrijders domineerden zondag de wedstrijd. Toch hoeft dit resultaat niet te verbazen. In de afgelopen tien jaar waren er in 85 Wereldbekerwedstrijden slechts kruimels voor Tsjechië (11 zeges), Nederland (9) en Frankrijk (1). Driekwart van alle Wereldbekerwedstrijden werd gewonnen door Vlamingen. Maar de kannibalisering situeert zich ook op andere vlakken. In het 'niet-Vlaamse' veldrijden zit bijvoorbeeld erg veel Vlaanderen vervat. Buitenlandse toppers als Zdenek Stybar, Radomir Simunek Junior en Philipp Walsleben wonen in Vlaanderen en spreken Nederlands. 'Niet-Vlaamse' veldritten in Namen en Hoogerheide kennen succes door de massale volksverhuizingen van Vlaamse fans. Het valt te vrezen dat dit de uitbouw van de sport verstikt.

Elders in de wereld komt het veldrijden - ondanks verwoede pogingen van de UCI - moeilijk van de grond. Zonder Vlamingen blijven toeschouwersaantallen beperkt tot enkele duizenden en zijn televisiezenders nauwelijks geïnteresseerd. Tekenend is dat zelfs in Nederland alleen het laatste kwartier van het WK live werd uitgezonden, in de slipstream van een écht mondiale sportwedstrijd: de thriller Djokovic-Nadal. Toch bekeken in totaal nog ruim 1 miljoen Nederlanders - van wie overigens 200.000 via Canvas - het WK.

Toekomst

Het veldrijden willen vermarkten tot een wereldsport is onrealistisch. Het denkspoor om het mondiale mountainbiken en het regionale veldrijd op kalenderniveau, samen te brengen, stierf een stille dood omdat beide sporttakken te veel verschillen. De mondialiseringsboot werd decennium geleden gemist toen de UCI er niet slaagde om het veldrijden op de kalender van de Olympische Winterspelen te krijgen. Want daarvoor te klein en te lokaal (DS 27 januari, column Hans Vandeweghe).

Dat doet echter niets af van de sportieve en commerciële waarde van de sport, ook op internationaal niveau. Internationalisering - breder gaan dan Vlaanderen - is immers niet noodzakelijk hetzelfde als mondialisering - een globale sport worden.

Het uitzonderlijke Belgische profsucces in Koksijde vertroebelt het globale beeld, dat wel enkele internationale impulsen blootlegt. Zo behaalde Nederland, gesteund door een grote sponsor als Rabobank, in de andere categorieën het voorbije weekend vijf van de negen medailles (oef, daar komt de Nederlandse topjeugd aan!). Ook de Franse jeugd streed vooraan mee. Met 63 profs uit negentien landen kun je Koksijde ook niet verengen tot louter een Vlaamse kermis. Breder zien we dat in de UCI-ranking het aantal Belgen, enkele jaren geleden nog goed voor de helft van de top twintig, onlangs is afgenomen ten koste van Franse, Amerikaanse, Nederlandse en Tsjechische renners. Nu traditionele crosslanden als Zwitserland en Duitsland achterophinken, moet de UCI in eerste instantie in die kernlanden het veldrijden extra zuurstof bieden. Verdieping leidt immers tot verankering, terwijl verbreiding de gevaren van verwatering in zich draagt.

Koksijde heeft de lat voor buitenlandse organisatoren hoog gelegd. Toch is het een goede zaak dat we in 2013 naar Louisville trekken. Niet alleen beoefenen steeds meer Amerikanen het veldrijden, ook het tv-format, kort en spannend, kan er aanslaan. Louisville kan het kantelmoment zijn voor Amerikaanse veldritteams en -sponsors om de markt uit te breiden. Een realistisch groeiscenario bestaat volgens ons daarom uit een stevige verankering in Vlaanderen, Nederland, Frankrijk en Tsjechië en die sterke Amerikaanse impuls. Ook daarom tellen we nu al af naar Louisville 2013.